

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України “Питання
моніторингу відповідності виплат заявникам на отримання підтримки у
сільському господарстві та щорічного інформування про об’єкт
підтримки”

1. Мета

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України “Питання моніторингу відповідності виплат заявникам на отримання підтримки у сільському господарстві та щорічного інформування про об’єкт підтримки” (далі – проєкт акта) розроблено з метою формування ефективної системи управління та контролю надання підтримки у сільському господарстві, належної перевірки законності рішення про надання підтримки та дотримання умов, підзвітності та відповідальності отримувачів бюджетних коштів, а також створення необхідних умов для інституційного становлення та подальшої акредитації Виплатної агенції відповідно до стандартів Європейського Союзу.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт акта розроблено відповідно до статті 17³ розділу VI Закону України від 24 червня 2004 року № 1877-IV “Про засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку” (далі – Закон), якими передбачено розробку загальних вимог до порядку здійснення моніторингу відповідності виплат та публікацію інформації про заявника, що є суттєвими елементами для забезпечення належного функціонування системи підтримки у сфері сільського господарства.

Загальні вимоги до порядку здійснення моніторингу відповідності виплат підтримки у сільському господарстві визначають механізми перевірки дотримання заявником на отримання підтримки вимог і зобов’язань, передбачених законодавством та умовами надання підтримки, сприятиме своєчасному виявленню порушень, запобіганню неефективному використанню бюджетних коштів та зниженню фінансових ризиків. Адже відсутність такого моніторингу унеможливорює системну перевірку дотримання умов надання підтримки, своєчасне виявлення невідповідностей та застосування коригувальних заходів, що, у свою чергу, підриває принципи прозорості, підзвітності та фінансової дисципліни.

Порядок та випадки, що підлягають щорічному інформуванню Виплатної агенції заявником щодо об’єкта підтримки, забезпечать здійснення постконтролю за об’єктами підтримки та виконанням заявниками умов,

порядку та зобов'язань після отримання коштів, а також формування достовірної інформаційної бази для оцінки результативності й ефективності програм державної підтримки та ухвалення управлінських рішень.

Впровадження проєкту акта забезпечить нормативне врегулювання процедур контролю, моніторингу та подальшого нагляду за дотриманням умов надання підтримки у сільському господарстві, що відповідає підходам Європейського Союзу у межах Спільної аграрної політики та євроінтеграційним зобов'язанням України.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом постанови передбачається затвердити:

Загальні вимоги до порядку здійснення моніторингу відповідності виплат;

Порядок та випадки щорічного інформування Виплатної агенції про об'єкт підтримки, щодо якого було надано таку підтримку.

4. Правові аспекти

Правовими підставами розроблення проєкту акта є стаття 17³ розділу VI “Інші положення” Закону.

Крім того, правовідносини у зазначеній сфері регулюються Конституцією України, Законами України “Про фермерське господарство”, “Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва України”, “Про Фонд часткового гарантування кредитів у сільському господарстві”, “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою”, “Про інформаційно-комунікаційну систему “Державний аграрний реєстр””, “Про публічні електронні реєстри”, “Про сільськогосподарську кооперацію”.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта у 2026 році здійснюватиметься у межах бюджетних призначень, передбачених у державному бюджеті на 2026 рік за бюджетною програмою КПКВК 1201480 “Організація і регулювання діяльності установ в системі агропромислового комплексу”, а також за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством України, і не потребуватиме додаткових видатків з державного чи місцевих бюджетів.

Починаючи з 2027 року реалізацію положень проєкту акта передбачається здійснювати за новою бюджетною програмою “Організація та функціонування Українського державного фонду підтримки фермерських господарств”,

утворення якої планується шляхом виокремлення частини видатків із бюджетної програми КПКВК 1201480 “Організація і регулювання діяльності установ в системі агропромислового комплексу” у 2027 році в сумі 26 722,5 тис. грн та у 2028-2029 роках – по 28 523,2 тис. гривень.

Орієнтовний щорічний обсяг видатків державного бюджету за зазначеною бюджетною програмою становитиме 265 488,5 тис. грн із додатковою потребою у видатках відповідно на 2027 рік в обсязі 238 766,0 тис. грн та на 2028-2029 роки – по 236 965,3 тис. гривень.

Отже, фінансування заходів реалізації бюджетної програми передбачається забезпечувати частково за рахунок перерозподілу видатків бюджетної програми КПКВК 1201480 “Організація і регулювання діяльності установ в системі агропромислового комплексу” та в межах ресурсних можливостей державного бюджету на відповідні роки.

Фінансово-економічні розрахунки додаються (додаток 1).

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта не потребує проведення публічних консультацій із заінтересованими сторонами.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує розгляду Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Проект акта з метою забезпечення громадського обговорення опубліковано на офіційному сайті Мінекономіки (www.me.gov.ua).

7. Оцінка відповідності

Проект акта розроблено з урахуванням вимог Закону та статті 59 Регламенту (ЄС) 2021/2116 Європейського Парламенту та Ради від 02 грудня 2021 року про фінансування, управління та моніторинг спільної сільськогосподарської політики та про скасування Регламенту (ЄС) № 1306/2013, ключовою метою яких є надійний захист фінансових інтересів як України так і Європейського Союзу шляхом створення ефективних систем моніторингу, управління та контролю.

У проекті акта відсутні положення, що:

- стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;
- впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

- містять ризики вчинення корупційних правопорушень;
- створюють підстави для дискримінації.

Відповідно до абзацу двадцятого частини другої статті 3 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” дія проекту акта не поширюється на здійснення регуляторної діяльності, пов’язаної з прийняттям нормативно-правових актів, що містять положення, спрямовані на виконання Угоди про асоціацію, у тому числі додатків до неї, відповідно проект акта не є регуляторним актом, не містить норм регуляторного характеру та не потребує погодження з Державною регуляторною службою України.

Проект акта не потребує проведення громадської антикорупційної, громадської антидискримінаційної та громадської гендерно-правової експертизи.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту постанови забезпечить нормативне наближення національної системи надання підтримки у сфері сільського господарства до стандартів Європейського Союзу та належну перевірку законності прийняття рішення щодо надання такої підтримки, контроль за її використанням, а також подальший моніторинг результатів підтримки, що неможливо без наявності визначених на рівні підзаконного акта механізмів.

Запровадження загальних вимог до порядку здійснення моніторингу відповідності виплат виступатиме дієвим інструментом запобігання порушенням, підвищення прозорості та довіри до механізмів державної підтримки та мінімізації фінансових та репутаційних ризиків. Водночас установлення обов’язку щорічного інформування заявників щодо об’єктів підтримки є необхідним елементом постконтролю та оцінки сталості результатів реалізації заходів державної підтримки.

Таким чином, наявність формалізованих процедур моніторингу та звітності заявників прямо відповідають вимогам до систем внутрішнього контролю, управління ризиками та підзвітності, що застосовуються в державах-членах ЄС та країнах-кандидатах.

**Міністр економіки, довкілля
та сільського господарства України**

Олексій СОБОЛЕВ

“ _____ ” _____ 2026 року